

Kulorastaan poikasia. Kuva: Hannu Tuomisto.

Metsämieskö urpo?

Urpo herätti minut soitollaan kesäisenä aamuyönä. Hirvikoiran oli herättänyt miehen ja liito-orava koiran. Kyseinen liituri oli laskeutunut koiratarhan katolle, mikä aiheutti kuvatun ketjureaktion. Karski metsämies oli aivan ihastuksissaan, sanoi ettei ole kuunaan nähnyt noin kaunista eläintä. Oli kovin huolissaan olisiko tilanteeseen puututtava ja kysyi haluanko tulla katsomaan.

Arvelin oravan pääsevän poistumaan ilman apujakin, enkä yksinkertaisesti jaksanut lähteä todistamaan tätä tapahtumaa. Tämä jäi mieleeni kesän mukavimpana herätyksenä, yleensä aamuöiset puhelut eivät hyviä uutisia tuo.

Olen toistanut toistamistani ja toistan jälleen, kuinka tärkeä asia luonnonsuojelu on jätettäväksi pelkästään virassa olevien suojelijoiden harteille. Monimuotoisuus takuulla köyhtyy, jos sen takuumiehet ovat yhdestä puusta veistettyjä. En todellakaan pidä sulkahtavaa tai jäsenkorttia parhaana takeena tekojen puhtais-

ta tarkoituksiperistä. Vasta kun luonto todella käy sydämeen, se ajaa ihmisen punnitsemaan omia toimiaan.

Siksi suojelutyönkin on oltava monimuotoista, jokaiselle suojelijalle on löydettävä oma ekologinen lokero, johon hän takuulla mahtuu. Väärin suojeltua luontoa ei ole, vaikkakin tehokkuus ei aina olisikaan paras mahdollinen. Juuri tehottomuus on usein parasta toimintaa luonnon kannalta.

Sain tässä toisenkin puhelun. Tällä kertaa asialla oli poliisi. Kotijärven laskuojan patoa oli korotettu luvattomasti. En tiennyt asiasta mitään, mutta saatoinkin kertoa, ettei ainakaan kukaan ns. luonnonsuojelija ollut asialla. Tavalisen maalaiskylän asujista näyttää löytyvän jopa rohkeutta laittomuksiin luontokysymyksissä. En toki voi tietää tekijän todellista motiivia, mutta aihetodisteiden valossa voisi kuvitella kyseessä olleen huoli järven tilasta kuivana kesänä.

Näille urpoille ja tuntemattomiksi jääneille padonvalajille meidän olisi tarjottava kättä, joskus pidempääkin. Luonnonsuojeluliitossa on monenlaista tietotaitoa, mutta senkään lokerot eivät saa olla täytettyjä. Emme ole valmiita, emmekä takuulla liian runsaslukuisia etteikö joukkoomme mahtuisi liito-oravaan ihastunut hirvimies tai kengät betonissa lomaansa viettänyt mökkiläinen. Tehtävämme on löytää heille mielekäs paikka yhteisössämme ja laillista toimintaa jatkossa! Monimuotoisuus kasvakoon.

Hannu Saari, puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pohjanmaan piiri ry

Luonnonsuojelija-lehden välissä
julkaistava Pohjanmaan piiriliite.
Numero 2/2019

Pohjanmaan piirin kuulumisia kesä-syyskaudelta 2019

Piirin alueella on tapahtunut taas monenmoista. Tässä lyhyt katsaus.

Järjestimme Lappajärveen liittyvä valokuvakisa, jossa on ajatuksena tuoda esiin Iso Saapasnevan alueen tuulivoimahankkeen ja sen alueen luontoa vs. Lappajärven maisemat. Kisa päättyi 15.10.

Jätimme lausunnon Rajamäenkylän tuulivoimahankkeen yva-ohjelmaan. Hankkeessa noin 60 kpl jättimäisiä maksimissaan 10 MW myllyjä - eli maailman suurimmat myllyt!

Lokakuussa piirin alueella aloitti työnsä Terhi Salomaa (puoli vuotta), joka työskentelee Hiilipörssissä tehden piirinkin alueelta videopohjaista mediaa Hiilipörssihankkeen ja piirin käyttöön.

Keski-Pohjanmaan kaivosprovinsin ympäristölupaan liittyvän poikkeuslupahakemuksen muistutus. Kaivosyhtiö haki ympäristölupaan YsL199§ mukaisesti mahdollisuutta aloittaa valmisteleva toiminta valituksesta huolimatta.

Elokuussa useiden eri järjestötoimijoiden kanssa olimme mukana isossa koululaistapahtumassa Seinäjoella - "Metsä tuli kaupunkiin" -teemapäivässä omalla osastollamme.

Kristiinankaupungin metsäsuunnitelmaan annettiin lausunto. Suunnitelma käsittää noin 1700 ha alueita kaupungin ympäristössä.

Jätettiin Seinäjoen Tuohisalonnevan turvetuotantolupaan liittyvän valituksen vastaselitys hallinto-oikeuteen.

Kuortaneen pohjavesialueiden uudelleenrajaushankkeen osalta jätetty lausunto Etelä-Pohjanmaan Ely-keskukselle.

Kauhajoen Uitonmäen ja Kirkasluoman vedenottohankkeissa hallinto-oikeuteen jätimme vastaselitykset.

Järjestettiin Nuku yö ulkona –tapahtuma Suomen luonnon päivänä Seinäjoella. Yhteistyössä Lakeuden Latu ja pyöräilyseura RIDEEP.

Freshabit -hankkeessa pidimme kaksipäiväisen koululais- ja talkootapahtuman Paholuoman yläosalla syyskuussa, jossa kunnostetimme pientä Paholuomaa kalastolle mieluisammaksi.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Puheenjohtaja Hannu Saari p. 0400 636 951 ja hannus_71@hotmail.com

Aluesihteerit Teemu Tuovinen p. 040 934 6320 ja pohjanmaa@sll.fi

Piirihallitus 2019: Pj Hannu Saari, Vpj Kirsi Haapamatti, Hannu Tuomisto, Mikko Viitasalo, Hanna de Ruyter, Seppo J. Ojala, Pentti Kananoja, Ralf Wistbacka ja Martti Myllymäki. Varajäsenet Tuuli Kaukoranta ja Matti Sissonen.

Freshabit-hankealueelta on valmistunut luonnon monimuotoisuuskohteita ja perinnebiotooppikohteiden kartoitusta käsittelevä raportti Isojoen ja Karvianjoen pohjoisosan valuma-alueelta Merja Rikalan toimesta.

Luonnonperintösäätiön kanssa on hankittu 9,8 ha laajuinen lähteikköinen suometsäalue Ullavan Herlevinharjasta.

Luonnonperintösäätiön kanssa yhteistyössä saimme aikaan tilakauppa Kauhajoen Uuronjärven alueelta, josta säätiö hankki noin 30 ha suuruisen vanhan tilakokonaisuuden jossa on laajasti järvi-, suo-, puro-, metsä- ja perinnebiotooppiympäristöjä. Tilan päärakennus on kuvassa (Kuva: Teemu Tuovinen).

Vastaa jäsenkyselyyn!

Pohjanmaan piiri haluaa kehittää toimintaansa jatkuvasti paremmaksi. Luonnonsuojelutyö kaipaa teidän jäsenten panosta ja osallistumista. Siksi on tärkeää, että jokaiselle löytyy mieluisa tapa olla mukana. Toivomme, että Pohjanmaan piirin paikallisyhdistysten jäsenet vastaavat internetkyselyymme. Tulosten perusteella teemme parhaamme, että piirin toiminta palvelisi parhaiten sekä maakunnan luontoa että teitä jäseniä.

Kysely on osoitteessa www.sll.fi/pohjanmaa

Kysely on avoinna 31.1.2020 saakka

Suomen luonnonsuojeluliitto
POHJANMAA

Soiden ennallistamisella vesistöpäästöt kuriin

Suomen järviin on tällä vuosikymmenellä valunut sellainen määrä humusta, että se on saanut ranta-asukkaat ja kalastajat puolustamaan järviään samentumista vastaan. Vaikka ihmisten havainnot kertovat karua kieltä, samat järvet saatetaan kuitenkin luokitella Suomen ympäristökeskuksen ekologisessa luokittelussa kunnoltaan hyviksi tai jopa erinomaisiksi, kuten Lestijärvi. Mistä tämä humus tulee?

Lestijärvellä turvemaiden osuus on yli puolet ja niitä yli puolet on ojitettu paremman metsänkasvun toivossa. Usein kasvu on parantunutkin, mutta usein niiden vesiensuojelu täysin epäonnistunut. On myös runsaasti ojitettua soita, jota eivät koskaan kasva metsää. Syitä humuksen valumiseen on useita. Näitä ovat mm. luonnollisten purouomien oikaisu, talvien lämpeneminen ja sateisuuden lisääntyminen sekä koneellinen puunkorjuu. Erityisesti turvemaiden avohakkuut lisäävät humuksen valumista. Lestijärven valuma-alueella selvitetiin järveen tulevien ravinteiden määrää (KOLMEN VYYHTI HANKE; Lestijärven valuma-alue selvitys). Tulokset olivat huolestuttavia. Kiintoaineen ja humuksen määrä on voimakkaasti kasvussa. Järveen tulee kiintoainesta ja humusta noin 600 tonnia vuodessa. Merkittävin kuormittaja on metsätalous; ei niinkään maatalous.

Soiden ennallistaminen Hiilipörssin tuella

Mitä pitäisi tehdä? Vuonna 2018 Lestijärven kunta asetti suojelutyöryhmän, jonka tehtävänä oli ideoida aloitteita ja toimenpiteitä järven päästöjen vähentämiseksi. Metsätalouden toimista pintavalutus kentät, laskeutusaltaat ja kosteikot ovat tehokkaita toimenpiteitä. Niiden totuttamisen edellytyksenä on kuitenkin metsänomistajien ja Metsäkeskuksen aktiivisuus ja yhteistyö. Yksi nopeasti toteutettava toimenpide olisi sellaisten soiden ennallistaminen, jotka eivät kasva metsää. Näitä Lestijärvellä löytyy runsaasti sekä valtion että yksityisten mailta. Hiili-

pörssi on Suomen Luonnonsuojeluliiton hallinnoima kauppapaikka, jossa soiden ennallistamisella edistetään suoluonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelua sekä suon hiilivarastojen kasvua ja uuden turpeen kasvua. Ennallistettu suo toimii vesien suodattimena ja virtauksen tasaajana. Ennallistetulle suolle palaavat useat uhanalaiset kasvit ja eläimet, kuten lakka ja riekko. Metsähallitus on Lestijärvellä edelläkävijä soiden ennallistamisessa. Se on tehnyt Hiilipörssin kanssa sopimuksen Joutennevan ja Tummunnevan ennallistamisesta; yhteensä n. 200 ha. Ennallistaminen tehdään vuoden kuluessa säiden salliessa pääasiassa konevoimin. Herkimmät osat tehtiin käsivoimin talkoilla tänä syksynä.

Ennallistamiskelpoisten soiden kartoitus

Lestijärvellä on runsaasti ennallistamiskelpoisia soita yksityisillä maanomistajilla. Hiilipörssi rahoittaa kartoitustyötä, jossa etsitään sopivia ennallistamiskohteita yksityisiltä maanomistajilta. Kartoitus tehdään Lestijärven Toholammin ja Halsuan alueella. Kartoituksen tekee tämän ja ensi vuoden aikana biologi Juha Kinnunen, jolla on monipuolinen kokemus erilaisista luontokartoituksista. Alkutilanteen kartoituksen jälkeen käydään maastossa toteamassa soiden vesitalous ja millaisia toimenpiteitä ennallistaminen vaatii. Samalla selvitetään maanomistajien kiinnostus ennallistamiseen.

Miten sitten ennallistaminen näkyy soilla ja vesistöissä. Lyhyellä aikavälillä ennallistamisen jälkeen keväiset ylihuhutoutumiset vähenvät ja kiintoaineen/humuksen määrä vähennee. Vesi pysyy suolla pidempään ja ne muuttuvat märemmiksi. Vesitaloudeltaan ja eliöla-

jistoltaan vaikutus näkyy paikallisissa järvisä, joihin on aikaisemmin kulkenut runsaasti kiintoainesta. Näin vähennetään merkittävästi Lestijärven vuosittain valuvaa 600 tonnin kiintoainemäärää. Ennallistamisen jälkeen suo palaa alkuperäiseen tilaansa noin 20 vuodessa ja suolle palaavat useat harvinaistuneet ja uhanalaiset kasvit ja eläimet, kuten lakka ja riekko. Suo on myös marja- ja riistamaa sekä maisemaelämysten antaja. Suossa piilee myös suuri maaseutumatkailun potentiaali.

Suo soveltuu ennallistettavaksi silloin, kun se on yhtenäinen ”allas”. Sen ennallistaminen ei onnistu, jos siitä ennallistetaan vain osa. Jos suolla on useita maanomistajia, tulisi siksi kaikkien olla mukana. Kartoitustyössä selvitetään samalla maanomistajien kiinnostus ennallistamiseen. Ennallistamiskelpoiset suot tullaan ennallistamaan Hiilipörssin rahoituksella, jolloin siitä ei aiheudu maanomistajalle mitään kuluja. Se ei myöskään muuta suon omistussuhteita. Lisätietoja Hiilipörssistä ja sen toimintaperiaatteista löytyy osoitteesta www.hiiliporssi.fi. Toivottavasti alueen metsäomistajat osallistuvat aktiivisesti kartoitustyöhön ja sitoutuvat yhdessä Hiilipörssin kanssa soiden ennallistamiseen.

Mikko Viitasalo

Lestijokiseudun ympäristöyhdistys
puheenjohtaja

Tummunevalla olevan lähteen vedet käännettiin käsivoimin takaisin suolle.

Kylkisalonnevan kohtalonhetket

Ilmastonmuutos ja eliölajiston häviäminen uhkaavat maapallon tulevaisuutta. Suomessa nämä ongelmat kiteytyvät soiden käytössä. Vaikka useimmat poliittiset päättäjät tunnustavat tilanteen, on korjausliikkeiden tekeminen osoittautunut käsittämättömän vaikeaksi. Turpeenpolttoa mm. tetaan mittavin veroeduin, vaikka

sen tiedetään olevan runsaspäästöistä energiantuotantoa. Pohjanmaan maakunnissa on runsaasti soita. Tämän vuoksi myös turpeenottoon liittyvät ongelmat ovat keskittyneet tänne. Vesistömme ovat kuralla, ja suoluonnon tila hälyttävän huono.

Räikeä esimerkki nykytilanteesta on Ilmajoen ja Seinäjoen rajalla oleva Kylkisalonneva. Vapo Oy, jonka enemmistöomistaja on Suomen valtio, on hakenut turvelupaa tälle Ilmajoen viimeiselle avosuolle. Aluehallintovirasto on jo kertaalleen hylännyt lupahakemuksen suon merkittävien luontoarvojen vuoksi; suolla elää lukuisia uhanalaiseksi luokiteltuja perhos- ja lintulajeja, ja siellä esiintyy useita uhanalaiseksi luokiteltuja suoluontotyyppejä. Nyt Vapo on valittanut Vaasan hallinto-oikeuteen turveluvan hylkäyspäätöksestä. Vapoa ei näytä kiinnostavan sekään, että mm. Seinäjoen kaupunki ja Ilmajoen kunta vastustavat turpeenottoa.

Turveyhtiön toimintatapa tuntuu sikäläkin järjettömältä, että valtio on juuri kohdentanut budjettivaroja jo luonnontilansa menettäneiden soiden ennallistamiseen. Soiden- ja ilmastonsuojelun näkökulmasta luonnontilaisten soiden suojelun luulisi olevan ensisijainen keino hiilinielujen ja -varastojen turvaamiseksi. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on mukana taistelussa Kylkisalonnevan säilyttämisen ja suojelun puolesta.

Hannu Tuomisto

Kylkisalonnevaa. Kuva: Hannu Tuomisto

Luonnonsuojelijat osallistuvat metsäsuunnitelman tekemiseen Vaasassa

Vaasan kaupunki on Pohjanmaan suurimpia metsänomistajia, omistaen noin 4200 ha metsää. Kaupungin metsäsuunnitelmalla on suuria ja kauaskantoisia vaikutuksia Vaasan luontomaisemaan, luonnon monimuotoisuuteen, virkistykseen ja kaupungin mahdollisuuksiin saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Vaasan ympäristöseura ja Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys osallistuvat aktiivisesti metsäsuunnitelman valmisteluun.

Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistyksen jäsenet Pentti Kananoja ja Martti Peltola ovat kartoittaneet kaikki kaupungin omistamat metsäpalstat entisen Vähänkyrön kunnan alueella. Näitä on 13 palstaa, yhteispinta-alaltaan 151 ha. Kartoituksen perusteella on tehty kaupungille palstakohtaiset hoitoesitykset metsäsuunnitelmaan. Suojeltaviksi metsiksi on esitetty yhteensä 77 ha.

Vaasan ympäristöseura on Birthe Weijolan johdolla kartoittanut vastaavasti suuren osan kantakaupungin metsäpalstoista. Omassa esityksessään seura on listannut 55 aluetta, jotka pitäisi arvometsinä jättää hakkuiden ulkopuolelle. Näiden alueiden yhteispinta-ala on noin 750 hehtaaria.

Ensi kevättalven aikana myös kaupunkilaiset pääsevät ääneen järjestettävissä yleisötilaisuuksissa. Julkisesti nähtäville suunnitelma tulee loppukeväästä.

Lue lisää Vaasan metsäsuunnitelmasta 2020-2030 Vaasan ympäristöseuran nettisivuilta: <https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/vaasan-metsasuunnitelma-2020-2030>.

Pentti Kananoja

Linkkivinkki

Turve kuuluu suohon, ei voimalaan – blogikirjoitus on Risto Sulkavan käsialaa helmikuulta 2019. Tekstissä on hyvää asiaa hiilinieluista, turpeesta ja soista. Aihe on mitä ajankohtaisin Pohjanmaalla ja koko valtakunnassa. Teksti on Hiilivapaa Suomi –sivulla osoitteessa: <https://hiilivapaa-suomi.fi/2019/02/03/helmikuun-blogi-turve-kuuluu-suohon-ei-voimalaan/>

Vaikutan, siis olen

Valittaminen torppaa maakuntien kehityksen. Varsinkin ne luonnonsuojelijat, aina valittamassa ja pysäyttämässä kehitystä! Edellisen hallituksen ”norminpurkutalkoot” tekikin valittamisesta vaikeampaa, kun siitä tuli monessa kohtaa maksullista.

Valittaminen-sanan tilalle pitäisi vaihtaa ”pelastaminen” tai ”suojelu”. On hassua ajatella, että soiden, metsien tai vesistöjen puolustaminen nähdään negatiivisen kautta, valittamisena ja estämisenä. Yhteisen ympäristöme tilasta huolehtivia pitäisi kiittää. On rohkeaa puuttua asioihin, olla eri mieltä ja altistaa itsensä arvostelulle, kun taas kerran avasi suunsa.

Tämän kummallisen, takaperoisen ja perusteettoman mainehaitan lisäksi luonnonsuojelutoimia hillitsee lannistuneisuus. Ihmisillä on käsitys, että mitään ei ole tehtävissä. Tehdas rakentuu, suo raikataan ja parkkipaikka kor-

vaa lähimetsän, teimme mitä tahansa. Siksi emme tee mitään. Kun ei se kuitenkaan auta.

Tästä alistuneisuuden ikeestä pitäisi päästä. Pitäisi valaista näkemään, että asioiden esiin nostamisella on vaikutusta. Mikään kasvoton yhteiskunta tai suuryritys ei jyrää miten tykkää, sillä Suomessa kansalaisilla on vaikuttamismahdollisuuksia. Sitä paitsi usein on niin, että ympäristöä haluavat kyllä suojella nekin, jotka eivät vain syystä tai toisesta ole hoksanneet, miten. Usein maanomistajalla olisi suojeluintoa mutta metsäammattilasten neuvonta on keskittynyt vain talouden maksimointiin.

Muutama vuosi sitten lähimetsääni ilmestyi moto. Metsään, jossa oli männikön lisäksi upeita, vanhoja haapoja tikankoloineen. Soitin metsänomistajalle ja pyysin lupaa merkitä isot haavat, jotta moto ei kaataisi niitä. Näin tapahtui. Pienen hakkuuaukean haavat ja niiden alikasvoskuuset säästyivät.

Ja mitä sitten? No sitä, että jopa 120 eliölajia on haavasta riippuvaisia. Haapa on suomalaismetsien tärkein kolopuulaji. Jos hakkuuaukiolle jätetään haavat, ei olla menetetty ihan kaikkea. Maanomistajalla ei ollut mitään säästämistä vastaan. Hän ei vain ollut tullut ajatelleeksi asiaa, eikä motokuski nyt varmaankaan omaehtoisesti haapoja olisi jättänyt.

Mainehaitta valittajana itselleni? Otan sen mielelläni harteilleni, kun valkoselkätikka, liito-orava ja haapaperhonen saivat pitää kotinsa.

Kirsi Haapamatti

Luonnonsuojelija voi vaikuttaa monella tasolla

Helpoin ja yksinkertaisin tapa on edesauttaa luonnonsuojelua on liittyä Luonnonsuojeluliiton jäseneksi. Liitto tekee työtä lainsäädäntöön vaikuttamiseksi. Piiri ja paikallisyhdistykset osallistuvat lähivaikuttamiseen ja ottavat kantaa merkittäviin lupahakemuksiin alueellamme. Jäsenyys tukee tässä urakassa.

Omat mahdollisuudet vaikuttaa siihen, miten ympäristöä kohdellaan, voivat tuntua usein mitättömiltä. Mitä voin tehdä, ellen omista maata, johon mahdolliset tuhoavat toimet kohdistuvat? Mitä kansalainen oikein voi tehdä?

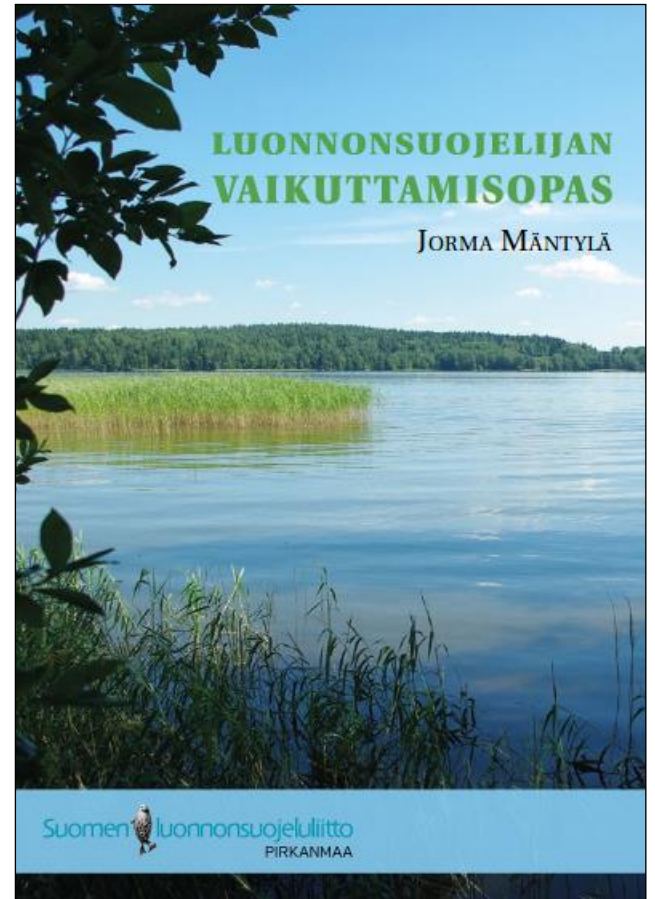
Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin Jorma Mäntylä on kirjoittanut Luonnonsuojelijan vaikuttamisoppaan, jossa käydään läpi päätöksentekoon vaikuttamisen alkeet. Opas on kaikkien luettavissa ja ladattavissa osoitteesta <https://www.sll.fi/pirkanmaa/2019/10/24/luonnonsuojelijan-vaikuttamisopas/>

Kokosimme tähän lyhyet tietopaketit metsien ja soiden suojeluun sekä kaavoitukseen liittyvistä pääperiaatteista. Kannattaa myös aina kysyä neuvoja omasta luonnonsuojeluyhdistyksestä tai -piiristä, jos on epävarma.

Metsät

Metsähakkuut eivät ole luvanvaraista toimintaa eli käytännössä maanomistajalla on kaikki valta metsäänsä.

Metsänomistajat tekevät hakkuistaan etukäteen ilmoituksen Metsäkeskukselle. Metsänkätöilmoitus koskee niin yksityisiä kuin yhteisömetänomistajia. Metsäkeskuksen järjestelmästä (metsaan.fi) voi maksutta tarkastella näitä ilmoituksia. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä kotitarvehakkuusta eikä pienikokoisen läpimitaltaan enintään 13 cm puuston hakkuusta, elleivät ne kohdistu erityisen tärkeään elinympäristöön.

Oman lähiluonnon kaavailut hakkuut ovat siis kaikkien etukäteen tarkasteltavissa. Tosin ilmoitus pitää jättää vasta seitsemän päivää ennen hakkuuta. Myös metsiin ilmestyneet nauhat kielivät tulevista hakkuista.

Tutustumalla tuleviin hakkuisiin on kenties mahdollista lievittää tulevaa tuskaa, jonka kohtaa metsän kadotessa.

Yksityismetsien hakkuisiin on vaikea puuttua, ellei kyse ole lailla suojelluista lajeista. Esimerkiksi liito-oravaa pidetään usein metsänhakkuiden estäjänä, mitä se voi ollakin, jos lajin reviiristä ollaan tietoisia. Ely-keskukseen voi ilmoittaa liito-oravahavainnoista, jotka otetaan hakkuusuunnitelmia tehdessä huomioon. Tai oikeastaan pitäisi ottaa huomioon hakkuissa, mutta useinkaan vanhoja havaintoja ei huomioida tai rajaukset ovat liian pieniä. Ellei metsässä ole suojeltavaa statusta, voit tuki yrittää keskustella maanomistajan kanssa ja kertoa Metso-suojelun mahdollisuuksista. Myös tarinat metsän hienoudesta ja tärkeydestä voivat vaikuttaa hakkuisiin.

Toimimalla itse on paremmat mahdollisuudet onnistua suojelussa kuin olla toimimatta lainkaan. Tähän suoraan vaikuttamiseen tarvitsemme parempia käytäntöjä ja voit kertoa ideoitasi jäsenkyselyssä, josta kerromme tässä liitteessä.

Valtion metsiin on haettu avohakkuukieltoa kansalaisaloitteella, mutta toistaiseksi avohakkuu on sallittu metsänuudistusmenetelmä.
<https://www.metsakeskus.fi/hakkuuainkomukset>

Suot

Kaikki turpeenotto on luvanvaraista. Ympäristölupaa haetaan aluehallintovirastolta. Niitä on Suomessa kuusi. Lupahakemukset ovat nähtävillä viraston sähköisessä Tietopalvelussa, josta voi hakea lupia esimerkiksi paikkakunnittain. Usein lupakuulutus julkaistaan myös paikallislehdessä.

Lupahakemuksiin voi jättää maksuttoman muistutuksen kuka tahansa. Valitusoikeudesta sen sijaan määrää hallintolainkäyttölaki, jonka mukaan päätöksestä voi valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Käytännössä valittaa saavat luvan saaja, rajanaapurit, tiekunnat, lähiasukkaat ja järjestöt, esimerkiksi luonnonsuojeluyhdistykset.

Valittaminen on maksutonta, mutta jos se hylätään, maksaa valittaja 250 euroa tai 500 euroa, valitusasteesta riippuen. Jos hakemukseen tulee valituksen perusteella muutoksia, vaikka hakemusta ei hylättäisikään, maksua ei peritä.

Turvelupahakemusten valitusportaat ovat Vaasan hallinto-oikeus ja korkein oikeus. Lupaprosessi voi valituskierroksineen viedä 2 – 5 vuotta.

Aluehallintoviraston lupapalvelun osoite:
<https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/>

Kaava-asiat

Kaavoituksen muutoksista ilmoitetaan alueen sanomalehdissä ja paikkakunnan nettisivuilla. Tiedotuksesta käy ilmi aikataulut kaava-asian vireilletulosta ja etenemisestä.

Kaava-asiaan saavat ottaa kantaa asianosaiset, joita ovat maanomistajien lisäksi alueen asukkaat ja muut toimijat. Yksityishenkilöt ja järjestöt voivat ottaa kaavaan kantaa. Asemarakennuskaavat ja yleiskaavat ovat nähtävillä kuntien internetsivuilla.

Merkittävimmissä kaava-asioissa on kyse kunnan, maakuntaliiton ja valtion viranomaisten yhteistyöstä. Esimerkiksi maakuntakaavat ovat yleispiirteisiä suunnitelmia maakunnan alueiden käytöstä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa on merkinnät turpeenkäyttöön soveltuvista alueista, joten kyse on luonnonsuojelunkin kannalta tärkeistä asioista.

Maakuntaliittojen maakuntakaavat:
<https://www.epliitto.fi/maakuntakaavoitus>
<https://www.obotnia.fi/aluesuunnittelu/pohjanmaan-maakuntakaava-2040/>

Lähdenevalta palanen piirin suojeluun

Edellä kuvattujen vaikutuskanavien lisäksi konkreettista luonnonsuojelutyötä voi tehdä ostamalla metsää tai suota ja rauhoittamalla sen. Tällaiseen voi osallistua esimerkiksi Luonnonperintösäätiön kampanjan kautta.

Kokkolan tai tunnetummin Ullavan Lähdenevalta hankittiin lokakuussa noin 10 ha suopalsta piirin ja Luonnonperintösäätiön yhteisellä Suokampanjalla. Lähdeneva on yksi Keski-Pohjanmaan edustavimpia aapasointa, jossa on hyvin monipuolinen kasvi- ja lintulajisto.

Pääosa Lähdenevaa on suojeltu Naturakohteena ja tämä Kuusaaren kupeessa sijaitseva palsta on aivan kivenheiton päässä suojelualueesta. Piirin hankkima alue on lähteinen ja siellä kasvaa myös tervaleppää. Herlevinharjun alueella on lukuisia määriä lähteitä ja soille ulottuu voimakas lähdevaikutus. Hankitun suopalstan pinta-alasta puolet on mänty- ja koivumetsiä ja loput vähäpuustoista suota. Lähdenevan alueelta tavataan suojelunarvoisista lintulajeista ainakin metsähanhia, suopöllö ja suokukko, vesipääsky sekä kapustarinta.

<https://www.luonnonperintosaatio.fi/fi/kampanjat/suojelusuo-pohjanmaalle>

Pyöräillen maastoon?

Edellisessä piiriliitteessä oli Jussi Tepon kiinnostava kirjoitus maastopyöräilystä Seinäjoella. Tekstiä lukiessa aloin heti haaveilla tulevasta pyöräretkistä lähialueeni metsiin ja soiden äärelle. Olisihan tärkeää tietää onko jossakin lähistöllä vielä oikeaa metsää tai korpinotkelmia. Niitähän voisi sitten yrittää saada vaikka Metson piiriin. Myös marja- ja sienimaiden laajempi kartoitus toisi lisähyötyä uudelle harrastukselleni.

Seuraavaksi aloin hankkimaan ensimmäistä oikeaa maastopyörääni. Omistan toki jo valmiiksi pyörän mutta se ei ole maastokelpoinen. Tarvitsen siis uuden kulkupelin, johon voin luottaa ja joka on turvallinen eri olosuhteissa.

Perehdyttyäni aiheeseen verkon artikkeleja ja Fillarifoorumia (fillarifoorumi.fi) ahmien, pyörän valinta tuntui entistä vaikeammalta. En osannut valita sitä juuri riittävän hyvää ja edullista pyörää, joka soveltuu juuri minun käyttöni. Eri vaihtoehtoja on lähes ääretön määrä kun ottaa huomioon erilaiset runkomallit, -materiaalit, merkit ja osasarjat.

Vaikeuksistani johtuen otin yhteyttä Kauhajoen Suomen Ladun pyöräretkiä vetävään **Jari Hernesniemeen**. Hänellä on vuosien kokemus maastopyöräilystä. Kysyin seuraavat kysymykset saadakseni lisätietoa pyörän hankinnasta ja harrastuksesta muutenkin. Toivottavasti tiedoista on sinullekin apua.

Mitä maastopyöräily on?

Maastopyöräily on laaja käsite ja vastaus riippuu paljolti vastaajasta, sekä hänen mieltymyksistään. Itse luen maastopyöräilyksi hoidetun tieverkon ja pyöräteiden ulkopuolella ajamisen, siis poluilla, pitkoksilla ja kangasteillä. Parhaimmillaan maastopyöräily on mielentila, jossa tärkeämpää on matkalla oleminen kuin perille pääseminen.

Maastopyörän valinta

Ensimmäinen maastopyörä kannattaa hankkia asiantuntevasta pyöräliikkeestä tai kokeneen harrastajan avustamana. Pyörän valinta kannattaa aloittaa omien tarpeiden kartoituksella, jonka jälkeen valitaan sopivan mallinen runko ja tarvittava rengasleveys ja -koko. Pyörän oikea runkokoko ja maastoajoon tarpeeksi laadukkaat osat ovat osa turvallisuutta ja ajonautintoa.

Aloittelijalle noin tuhannen euron panostus kalustoon on kohtuullinen, ja halvimmat markkettipyörät suosittelisin suosiolla unohtamaan. Pyörän valinta on myös tunnekysymys ja pyö-

Suupohjan Ladun maastopyöräretki Lauhanvuorella. Opastustauko Aumakivellä

rän ulkonäön miellyttävyys on tärkeää.

Millaisia varusteita tarvitaan?

Maastopyöräilyssä kypärä ja suojalasit ovat ehdottomat varusteet. Lisäksi voidaan käyttää pehmustettuja pyöräilyhousuja, sekä pyöräilykenkiä ja lukkopolkimia. Muuten säänmukaiset ja pyöräilyyn sopivat ulkoiluvaatteet.

Reissureppuun on hyvä varata omaan pyörään sopiva sisärenkas, ketjulukko ja vaihtajankorvake. Työkaluista edellisten vaihtoon rengasraudat, pumppu, ketjunkatkaisija ja pyöräilijän monitoimityökalu. Mukaan on hyvä varata riittävästi juotavaa ja hieman lisäenergiaa.

Millaisena näet maastopyöräilyn ympäristön kannalta?

Pyöräily on ehkä energia- ja kustannustehokain liikkumismuoto. Maastossa pyöräily kuluttaa kaloreita katuajoa enemmän, mutta kuluttaa luontoa ehkä kävelyyn verraten. Minun mielestäni maastopyöräilyn aiheuttamat haitat luonnolle pysyvät hyvin pieninä, kun taas hyödyt terveydelle ovat suuret. Ympäristöä kuormittavana näen sen silloin, kun hyvä harrastus muuttuu epätoivoiseksi varustelukierteeksi.

Maastopyörä on ympäristöystävällinen valinta luonnossa tapahtuvaan hyöty- ja harrasteliikkumiseen, sekä retkeilyyn. Sieni-, marja- ja päiväretket voi ulottaa jokamiehen oikeuksilla helposti metsäautotieverkoston ulkopuolelle. Maastopyörä sopii monipuolisena välineenä mainiosti myös ympärivuotiseen arkiliikkumiseen taajamissa ja kaupungeissa.

Millaiseen retkeilyyn suosittelet maastopyörää?

Päiväretkeilyyn, jolloin liikuttavat matkat moninkertaistuu kävelyyn verrattuna. Pyörävaellus lomana on varteenotettava ajatus vaihtoehtona ulkomaanmatkalle, eikä luonnonläheinen reittivalinta ainakaan vähennä nautintoa. Maastopyöräillen koet ja aistit luonnon, sekä hyödynnät täysimääräisesti sen hyvää oloa antavan vaikutuksen. Lähialueella toteutetun maastopyörävaelluksen varusteiden kuljetus huoltoautolla yöpymispaikkojen välillä on pieni miinus, mutta lisää turvallisuutta ja ajamisen tuomaa nautintoa.

Mikä on mielestäsi hieno pyöräilykohde/reitti Pohjanmaalla?

Yksittäistä kohdetta vaikea nimetä, koska varttuneemmissa metsissä risteilevillä poluilla ja traktoriurilla tulee vastaan sykähdyttäviä luontokohteita. Metsähallitus on avannut joitakin kansallispuistoja maastopyöräilylle. Lauhanvuoreen voi tutustua merkityllä Geobike-reitillä. Puiston alueella tulee pysytellä vain selvästi näkyvissä olevilla poluilla ja urilla, sekä välttää maastoa kuluttavaa ajotapaa.

Jari Hernesniemi, Kauhajoki ja Jarno Haapamatti, Seinäjoki

Ähtäriläiset suojelevat luontoa myös maailmalla

Ähtärintjärven luontoyhdistys ry otti tänä vuonna kantaa UPM:n menettelyyn Uruguayssa, jonne suunnitellun eukalyptussellutehtaan vaikutusalueen rantavesistöä on jo entuudestaan sinileväongelmia. Vesistöt eivät sielläkään kestä lisäkuormitusta ja UPM:n hankkeen läpivienti on tapahtunut Uruguayn perustuslain vastaisesti ilman eduskunnan käsittelyä.

Suomella on pitkät perinteet globaalin metsäpolitiikan muotoilussa (mm. UNFF:ssä) ja metsäteollisuuden tekemissä suorissa investoinneissa Etelän maihin. Suomalaisen metsäteollisuuden konsultit ja asiantuntijat ovat matkustaneet maailmalla ohjaamassa hallituksia laatimaan kansallisia metsätaloussuunnitelmia, sekä rakentamassa suunnitelmiansa edellyttämiä sellutehtaita, joiden tehokas toiminta edellyttää ympäristön ekosysteemien

pelkistämistä tasalaatuista raaka-ainetta tehtaalle tuottaviksi puupelloiksi.

Tällaisten megainfrastruktuuri-hankkeiden vientiä on kautta aikojen rahoitettu mm. eurooppalaisten ja pohjoismaisten sijoituspankkien, sekä Suomen kehitysapu- ja vientiluotolaitosten kautta, minkä seurauksena suomalaisen metsäteollisuuden vaikutukset näkyvät kaikkialla maailmassa: esim. Kalimantanssa, Brasiliassa, Thaimaassa, Intiassa ja nyt myös Uruguayssa, jonne UPM on rakennuttamassa maailman suurinta Paso de los Torosin sellutehdasta.

Uruguayssa on jo yli miljoona hehtaaria puupeltoja, joiden tutkimuksessa on jo ilmennyt aavikoitumista, sekä vesivarantoihin että saasteisiin liittyviä ongelmia. UPM:n tarkoitus on uuden tehtaan Eucalyptus-viljelmillä kaksinkertaistaa sellupeltojen pinta-ala. On myös vihjailtu, että tehtaan raaka-aineiden viljelyyn otettavilla alueilla kasvaa entuudestaan vain ruohoa, vaikka Uruguayn ruohikkoalueilta tunnetaan myös 313 puuvartista lajia 125:stä suvusta ja 57:stä heimosta.

Suurelta osalta Uruguayn ruohikkoalueita ei ole lainkaan tutkimustietoja tai lajitiedot ovat riittämättömiä. Puupellot eivät ainoastaan syrjäytä lajirikkaita ympäristöjä, vaan myös niiden muita kaupallisia hyödyntämismahdollisuuksia. Syrjäytetyiksi tulevat mm. kalastajat, mehiläistarhurit, agroekologiset tuottajat ja ylipäänsä kaikenlaiset pienemmät toimijat. Olemassa olevien viljel-

mien lähiympäristön pienviljelijät ovat joutuneet hylkäämään maitaan mm. vesivarojen ehtymisen vuoksi.

Uruguayssa UPM:ää vastustavat useat järjestöt, ja tuhannet ihmiset osoittivat mieltään UPM:ää vastaan Montevideossa 25.10. ja UPM ei ole siellä toistaiseksi suostunut julkiseen keskusteluun.

UPM on ilmaissut saaneensa hankkeen ympäristöluvut 900 sivua kattavalla ympäristö- ja ihmisoikeusriskien arvioinnilla, mutta tätä ei ole toistaiseksi julkistettu. UPM on lähestynyt kannanottojen vuoksi Ähtärintjärven luontoyhdistys ry:tä tapaamishetimituksella. Olemme pyytäneet heiltä vastausta siihen, miksi eivät suostu julkiseen keskusteluun Uruguayssa - sekä vaatineet heitä julkistamaan täyden ympäristö- ja ihmisoikeusriskin arvioinnin hankekokonaisuudesta.

Ossi Kakko

Ähtärintjärven luontoyhdistys ry.

Kotaneva pelastui vihdoinkin!

Laihian Kotanevalle ei tule turvetuotantoa. Näin päätti Vaasan hallinto-oikeus kumotessaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen, joka oli antanut turpeenottoluvan EPV Bioturve Oy:lle. Päätös oli suuri voitto luonnolle. Tästä saamme kiittää arvokasta paikallisen luonnonsuojelijan **Pentti Kananojan** panosta. Luonto- ja ympäristöarvot voittivat, kuten kuuluukin. Kotaneva on ojittamaton ja luontoarvoiltaan tärkeä.

Mazu Syrjäjä

